

Дуда Х. Р.

*студентка 1-го курсу факультету адвокатури
Національного університету «Одеська юридична академія»*

ЗНАЧЕННЯ ІНСТИТУТУ СТАЖУВАННЯ В АДВОКАТУРІ

З прийняттям 5 липня 2012 року Зу «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» інститут стажування отримав своє нове якісне відображення в дефінітивному контексті через формальне закріплення, оскільки до його прийняття у Законі «Про адвокатуру» від 19 грудня 1992 року проходження стажування взагалі не передбачалось у порядку допуску до адвокатської діяльності. в українській правовій думці він існував лише у наукових працях, публікаціях, статтях вчених-адвокатів та адвокатів-практиків, які зазначали, що обов'язок проходження стажування є однією із актуальних проблем реформування адвокатури в Україні. тому введення інституту стажування є значним кроком української адвокатури до підвищення рівня правової допомоги та захисту адвоката, підготовленості адвоката до професійної діяльності. інститут стажування від моменту внесення Президентом України законопроекту на розгляд верховної ради України до його прийняття зазнав значних змін.

По-перше, було змінено назву статті. Було враховано думку Пилипенко в.П. і назву статті було доповнено словом «стажист адвоката».

По-друге, було виключено абзац третьої частини другої, який містив інформацію про те, що стажист адвоката зобов'язаний зберігати адвокатську таємницю.

По-третє, у пункті 2 частини сьомої слова «повторне стажування» замінити словами «продовження стажування на строк від одного до трьох місяців», незважаючи на те, що за такої ситуації між першою та сьомою частинами виникає внутрішня неузгодженість, що не відповідає принципу верховенства права (стаття 8 конституції України).

По-четверте, було враховано пропозицію викласти частину восьму у такій редакції: «8. рішення ради адвокатів регіону про продовження стажування може бути оскаржено стажистом адвоката або керівником стажування протягом тридцяти днів з дня його отримання до ради адвокатів України або до суду. За наслідками

розгляду такої скарги рада адвокатів України або суд можуть прийняти рішення про відмову в її задоволенні або скасувати рішення ради адвокатів регіону та зобов'язати її видати свідоцтво про право на заняття адвокатською діяльністю».

Законодавець допустив деякі прогалини у становленні інституту стажування, а саме:

- норми про стажування майбутніх адвокатів не передбачають оцінки достатності приділеного часу, та, взагалі, наявності місця для практики в офісі адвоката чи адвокатського об'єднання.
- не зазначено також, хто оплатить роботу стажиста – керівник стажування чи держава.
- в законі не передбачено звільнення від стажування осіб, що займалися юридичною діяльністю, наприклад нотаріуса чи судді, який вирішив перекваліфікуватися в адвоката.

для вирішення цих проблем я пропоную внести зміни до положення «Про організацію та порядок проходження стажування для отримання особою свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю», що регламентуватимуть більший строк проходження стажування (1 рік), а також визначити місце проходження стажування і включити в список місць стажування суд та правоохоронні органи. внести в положення основні пункти Програми проходження стажування, що стали б орієнтиром для складання повної програми. Потрібно чітко визначити коло осіб, які повинні звільнитися від стажування, у зв'язку з наявністю достатнього досвіду роботи у юридичній сфері.

міжнародні стандарти інституту стажування припускають неоднозначне його становище, оскільки у країнах Західної Європи, шляхом яких пішла і Україна, передбачається обов'язковий його характер. спираючись на досвід провідних держав у Західній Європі, можна стверджувати, що інститут стажування займає важливе значення у підготовці кандидата до професійної діяльності. також слід зазначити, що стажування у країнах Західної Європи є досить тривалим. у Франції він займає близько двох років, у Німеччині протягом 2-3 років, у Італії стажування проходить близько року, після чого практикант отримує атестат, який дозволяє йому працювати самостійно у нескладних категоріях справ. Найбільш дієвим інститут стажування є у Польщі. Закон про адвокатуру у польській державі встановив, що адвокатське стажування триває 4 роки, причому не менше одного року у суді, нотаріаті, державному господарсько-

му арбітражі та інших органах правової охорони за направленням окружної адвокатської ради, що могло б стати гарним прикладом для України. стажування закінчується адвокатським іспитом. При не складанні іспиту, він може бути повторений, у визначений строк. Хоча цей процес є досить довготривалим, але він приносить позитивні результати, оскільки адвокатські стажисти будуть мати практичні знання майже у всіх сферах юридичної діяльності.

у країнах СНД, зокрема у російській Федерації адвокатура носить факультативний характер, у вірменії проходження стажування зараховується до загального стажу за юридичною спеціальністю, який повинен складати 2 роки, у законодавстві азербайджану взагалі не передбачено інституту стажування і лише у молдові та республіці Білорусь цей інститут носить обов'язковий характер, що зумовлено впливом Західної Європи. можна зробити висновок, що у країнах СНД інститут стажування не має великого значення та не є обов'язковою вимогою до осіб, які виявили бажання стати адвокатом. в США взагалі він не передбачений.

отже, не зважаючи на численні недоліки, допущені законодавцем, інститут стажування став відображенням переходу інституту адвокатури України на новий щабель розвитку. При подальшому внесенні змін і доповнень до закону потрібно враховувати практику європейських країн, зокрема Польщі.